

**KULE
KİTAP**

Bitinya: Tarih ve Aşk İç İçe
Necdet Öztürk

BİTİNYA: TARİH VE AŞK İÇ İÇE

Kule Kitap©
www.kulekitap.com
kitap@matbumedya.com
0850 304 22 03
Yayıncı Sertifika No 28740

Genel Müdür: Emrah Çelik
Genel Yayın Yönetmeni: Özgür Türkoğlu
Editör: Hüseyin Özdemir
Son Okuma: Merve Ceyda Terzi
Mizanpaj: Yusuf Efe Civelez
Kapak Tasarım: Yusuf Efe Civelez

1. Basım, İstanbul, Haziran 2026
ISBN: 978-625-8664-13-3
Tilki Kitap Matbaa / İstanbul
Matbaa Sertifika No: 48138

"Kule Kitap Yayınevi tarafından baskıya hazırlanan eserlerin hukuki sorumluluğu tamamen yazara aittir."

Necdet Öztürk

İÇİNDEKİLER

KULE KİTAP YAYINEVİNİN YAYIN ESASLARI.....	7
TEŞEKKÜR.....	9
BİTİNİYA EYALETİ	11
BİRİNCİ BÖLÜM: SAMANDIRA GÜZELİ.....	13
İKİNCİ BÖLÜM: TARİHİ SEMPOZYUM	53
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: DÜĞÜN ŞENLİĞİ.....	89
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: PELEKANON GÜNLÜĞÜ	117
BEŞİNCİ BÖLÜM: AYDOS GÜNLÜĞÜ.....	159
ALTINCI BÖLÜM: RÜYA DEFTERİ	195
YEDİNCİ BÖLÜM: ULUBAT ÂŞIKLARI.....	211
SEKİZİNCİ BÖLÜM: AYDOS ÂŞIKLARI.....	255
KURGU İSİMLER.....	297
KAYNAKÇA.....	301

KULE KİTAP YAYINEVİNİN YAYIN ESASLARI

Kule Kitap:

Sağlam yapıları ve uzun ömürleriyle bilinen kuleler gibi üzerinde yükseldiği entelektüel ve sanatsal değerlerle zamanın yıpratıcılığına direnen, geçmiş ile gelecek arasında kurduğu bağla yarınlara zengin bir miras bırakmayı hedefleyen bir yayınevidir.

Klasikten moderne uzanan kültür vadisinde, okuyucularına zihinsel olarak daha yüksek bir bakış açısı ve estetik beğeni kazandıracak fikir ve sanat eserlerini yayımlamayı amaçlar.

İlkeli yayıncılık anlayışıyla, Anayasa'da belirtilen Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerine ve toplumun değerlerine bağlı kalacak, hiçbir ideolojinin veya politik düşüncenin hizmetinde olmayacaktır.

Bünyesine katacağı eserleri seçerken bunların kendinden sonrakilere kılavuzluk edebilecek, ilham verebilecek, içerikleriyle özgün, dil ve anlatımıyla yüksek kalitede olmasına dikkat edecektir.

Ticari kaygılardan ziyade edebî, sanatsal veya bilimsel değere göre toplumun genel yararına uygun, eğitici, bilgilendirici ve estetik değerler taşıyan eserlerin seçilmesine özen gösterecektir.

Farklı bakış açılarına, kültürlere ve dillere yer verecek zengin bir yayın portföyüyle eser çeşitliliğini artırırken bu eserleri ait oldukları kültürde de nitelikleriyle öne çıkmış seçkin eserler arasından seçecektir.

Yayımlayacağı eserlerin her safhasını akademik bir titizlikle takip edecek; dil bilgisi, yazım kuralları, tutarlılık ve anlam bütünlüğü gibi konularda sıkı bir editoryal süreçten geçmesini sağlarken Türk Dil Kurumunun Yazım Kılavuzu'nda belirtilen esaslar çerçevesinde hareket edecektir. (Tarih konulu eserlerde, özellikle Arap harfli kaynaklarla yapılacak çalışmalarla uyumlu olması açısından, özel isimlerin yazımında ait olduğu dildeki yazılışı esas alınacaktır.)

Yazarlardan intihal ve etik ihlali yapmadıklarına dair yazılı beyan alacak, fikri mülkiyet hakları konusunda hassasiyet gösterecektir.

Her kitabı bir miras olarak yarınlara emanet ederken sıradan kitaplardan ziyade derinlik ve anlam arayan okurlarını entelektüel bir zirve yolculuğuna davet ediyor.

Faydalı olmak dileğiyle...

TEŞEKKÜR

Elinizdeki bu eserin taslak metnini bundan sekiz yıl evvel kaleme almıőtım. Bu satırların ilk okuması Bahçeőehir Üniversitesi tarih yüksek lisans programından öğrencim edebiyatçı Elif Ceviz tarafından yapılırken; sonrasında metin eşim Sevcihan, oğlum Dr. M. Alper ve kızım Neslihan'ın titiz incelemesinden geçti. Ortaya hem tarih hem de edebiyat tutkunlarına aynı anda hitap edecek, okuması son derece keyifli ve yararlı bir çalışma çıkacağına dair o motive edici yorumların sahibi ise kızımdı. Her birinin imla kuralları ve diğer hususlarda tuttıkları notların metne sağladığı büyük katkıyı dile getirmek, benim için bir teşekkür borcudur.

15. yüzyıl Osmanlı kronikleri üzerine yoğunlaşan çalışmalarım dolayısıyla uzun yıllar bu dosyayla ilgilenme fırsatım olmadı. Nihayet geçtiğimiz yılın son aylarına gelindiğinde uygun zamanı bulabildim; yaptığım sıkı bir son okumanın ardından dosyamız yayın aşamasına gelmiş oldu.

Eserin tanıtım yazısı niteliğindeki ilk sayfası olan "Bitinya Eyaleti"ni kendisiyle paylaştığım değerli meslektaşım Doç. Dr. Murat Yıldız'a bilhassa minnettarım. Zira o, bunun oldukça güzel bir çalışma olduğunu vurgulayarak basım sürecinde gereken gayreti göstereceğini belirtmişti. Kitabın büyük bir özenle yayımlanarak siz kitapseverlere ulaşmasına vesile olan Kule Kitap Yayınevi sahibi Sayın Emrah Çelik, eserin editörlüğünü üstlenen Hüseyin Özdemir, son okumasını yapan Merve Ceyda Terzi ile emeği geçen diğer çalışanlara teşekkür ederim.

Necdet Öztürk

08.03.2026, Esadiye Köyü/Yalova

BİTİNİYA EYALETİ

Bitinya (*Bithynia/Bitinia*); milattan önce 7. yüzyılda Trakya ve Boğazlar üzerinden gelen *Bithyn*lerin yerleştiği coğrafya olup Kastamonu (*Paflagonia*), Karadeniz Ereğlisi (*Herakleia Pontike*), İstanbul (*Kostantiniye*), İzmit (*Nicomedia*), İznik (*Nicaea*), Bursa (*Brousse*) ve Sakarya'ya içine alır. Kuzeyde Karadeniz; batıda İstanbul Boğazı, Marmara Denizi'nin doğu kıyıları ile Balıkesir, Bandırma, Erdek (*Misya/Mysia*); güneyde Frigya (*Phrygia*); doğuda Kastamonu ile sınırlanır.

İşte Osmanlı Devleti, mütevazı bir *uç beyliği* olarak Bitinya topraklarında kuruldu. Karacahisar, Eskişehir (1288), Bilecik, Yarhisar, İnegöl ve Yenişehir (1299) ile Sakarya Havzası'ndaki çok sayıda şehrin fethinden sonra (1304, 1305) Osman Bey'in sıradaki fetih hedefinde Bitinya eyaletinin İstanbul'a yakın en önemli üç şehri vardı: Bursa (1326), İznik (1331) ve İzmit (1337). Bu şehirler uzun yıllar kuşatma altında zorlukla nefes alıp verdi ve sonunda üçü de savaşız alındı.

Bitinya toprakları; kavimler ve devletler arasındaki zorlu mücadelelerin yanı sıra pek çoğu yaşanmış efsanevi, büyüleyici, unutulmaz aşklara da tanıklık etmiş bir coğrafyadır.

Elinizdeki eserde Osmanlı-Bizans mücadelesinin ilk yarım asrı (1285-1337) ele alınır. Bu zaman kesitindeki bazı tarihî olaylar, Osmanlı kroniklerinde aşk rüyaları ve efsanelerle açıklanır. Bu anlatım tarzı; kale güzelleri, tarihî sempozyum, düğün şenliği, günlükler (*Pelekanon ve Aydos Günlüğü*), toplantılar, resmî yazışmalar, aşk rüyaları ve izdivaçlar, âşıklar hareketi (*Ulubat ve Aydos Âşıkları*) gibi bol tasvirli kurgularla bezenerek okura takdim edilir.

BİRİNCİ BÖLÜM: SAMANDIRA GÜZELİ

Beylik ve hanedan kurucusu Osman Bey, Koyunhisar (*Bapheus*) Savaşı'nda General Mouzalon komutasındaki Bizans ordusunu büyük bir bozguna uğratmıştı (27 Temmuz 1302). Osman Bey'in gazi yoldaşları, bu zaferden sonra İzmit (*Nicomedia*) Körfezi'nin karşı yakasında, Karamürsel-Altınova arasındaki *Halizones* topraklarında (Yalak-âbâd) sıcak soğuk, gece gündüz demeden at koşturdular. Diğer taraftan da Kandıra'yı fetheden Uç Beyi Akça Koca'nın emrindeki gaziler Karadeniz sahilinden ve ormanlık alanlardan Kostantiniye'ye doğru yol aldılar. Bundan böyle Samandıra, Aydos, Hereke ve Pelekanon (Darıca ile Eskihisar arasında) Kaleleri artık güven içinde değildi. Türk süvarilerinin nal sesleri, İzmit Körfezi'nin iki yakasında da işitmeye başlandı. Halk endişe ve korku içindeydi. Tekfurlar soğukkanlılıkla halkı sakinleştirmeye çalışsalar da bunun samimi olmadığı ve hezimetin ne denli büyük olduğu süvarilerin ayak seslerinden bir hafta sonra İzmit'te oturan Bitinya (*Bitinia*) Valisi Yanko'nun tekfurları toplantıya davet etmesinden ortaya çıkacaktı. Vali, davet mektuplarını habercisine (*ulak*) verdi ve giderken çok dikkatli olmasını tembihledi. Ulak, yolculuğunun son durağı olan Samandıra Kalesi'ne uğradığında çantasından çıkardığı mektubu Tekfur Kalyanos'a uzattı. Tekfur, merak ve heyecanla zarfı açtı, davet yazısını okurken yüz hatları gerildi. Ardından hemen *dizdarı* (kale komutanı) çağırdı ve "Rüzgâr" adındaki atının derhâl hazırlanmasını emretti. Tekfur bir hışımla saraya gittiğinde karısı Masiye'ye toplantı için acilen İzmit'e gitmesi gerektiğini bu yüzden seyahat çantasını hazırlamasını söyledi.

Salonda bu konuşmalar olurken Tekfurun güzelliğiyle dillere pelesenk olan ve çoktan evlilik çağına gelen kızı "Samandıra Güzeli" Meryem odasından çıkageldi. Babasının geziye gideceğini fark ettiğinde kendisini de götürmesini istedi. Babası ise geziye değil resmî bir toplantıya gittiğini, gelmesi hâlinde annesinin sarayda yalnız kalacağını belirtti. Bunun üzerine Meryem, annesinin de gelmesiyle meselenin çözüleceğini söyledi. Tekfur ve Masiye, kızlarının bu kadar ısrar etmesine bir anlam veremediler.

Kalyanos, ailesiyle vedalaştı. Atına binip doğru Aydos Kalesi Tekfuru Fayto'la gitti. Toplantıdan bir gün önce akşamüstü İzmit'e ulaştılar. Misafirlere tahsis edilen konukevinde kaldılar. Pelekanon ve Hereke Tekfurları ise İzmit'e yakın oldukları için toplantı günü geldiler.

Vali Yanko, konuşmasına şöyle başladı:

“Değerli Tekfurlar!

Bu toplantının acilen yapılmasına sebep olan düşmanımız Osman Bey hakkında kısa bilgiler vermek istiyorum. Söğüt'te kendi adıyla bir beylik kuran Osman'ın çoktan Söğüt dışına çıktığını biliyorsunuz. Bilecik (*Belecome*), Karacahisar, İnegöl (*Angelacoma*), Yarhisar, Yenişehir (*Melangeia*) ve daha pek çok kaleyi aldıktan başka Bitinya eyaletimizin en önemli yerlerinden bereketli Sakarya Ovası ile Yalova'yı (*Yalak-âbâd*) da ele geçirdi. Osman Bey'in Bapheus Savaşı'nda ordumuzu bozguna uğratması oldukça düşündürücü ve bir o kadar da kaygı vericidir. Bu mağlubiyetten sadece bir hafta sonra sizleri toplantıya çağırarak zorunda kaldım. Çok parlak bir zafer kazanan Osman'ın bundan sonraki en önemli hedefinin, İznik ve Bursa şehirlerimiz olduğunu özellikle belirtmek isterim.

Sayın Tekfurlar!

Hepimiz iyi bilelim ki bugün, dünden çok daha zor bir durumdayız. Önümüzdeki yıllarda belki bugünleri de arayacağız. Osman Bey'in gözü pek gazileri etrafımızda at koşturmaktadır. Bildiğim kadarıyla onun, İznik ve çevresinde az sayıda da olsa dindaşları yaşamaktadır. Bunlar, 11. yüzyılın son çeyreğinde Türkiye Selçuklu Devleti'nin kurucusu Kutalmışoğlu Süleyman Şah zamanından kalmışlardır. O; 1075'te İznik'i fethettikten sonra İzmit'i de ele geçirerek Güney Marmara Bölgesi'ne hâkim olmuş, Kostantiniye'deki (İstanbul) taht değişikliklerinde rol alacak kadar siyasi ve askerî güce erişmiştir.

İşte aynı soydan gelen Osman Bey, bir zamanlar atalarının sahip olduğu bu şehirleri elimizden almak istemekte, âdetâ Kutalmışoğlu Süleyman Şah'ın vârisi olarak hak iddia etmektedir. Bildiğiniz gibi İznik; dinî, tarihî ve ticari bakımdan bizim İmparatorluğumuz için de önemli bir şehirdir. Osman Bey; şehrin etrafı sazlık ve bataklık, surları yüksek ve sağlam olmasaydı General Mouzalon kumandasındaki iki bin kişilik ordumuzu Bapheus'ta (Koyunhisar) yendikten hemen sonra bu şehri de kolayca ele geçirebilirdi. Bapheus Zaferi ile Osman Bey'in bölgede gücü ve itibarı arttı. İmparatorumuz İkinci Andronikos, bana gönderdiği mektupta merkezî yönetim olarak her türlü

tedbiri aldıklarını yazmakta ve düşman saldırılarına karşı uyanık olmamız için bizleri ikaz etmektedir. Görünen o ki Osman Bey'in aslan gibi kükreyen, yıldırım hızıyla at koşturan savaşçıları, Bitinya topraklarımıza akınlarını sürdürecektir. Üzülerek söyleyeyim ki Osman, bu savaşı kazanmakla büyük bir stratejik avantaj elde etti. Böylece o; İzmit'e giden ana yolları kontrol altına alacak, kalelere erzak ulaşımına ve kuvvet desteğine mâni olacaktır. Vali olarak bana ve tekfurlar olarak da sizlere çok önemli görev ve sorumluluk düşmektedir. İlk işiniz, bütün tehlikelere karşı öncelikle kendi kalelerinizi korumaktır. Unutmayalım ki Osman, İznik'i düşürdüğünde sıra Bursa ve İzmit'e gelecektir. İznik'i düşüremediğinde de geri çekilmeyecek, şehri kuşatma altında tutmaya devam edecektir.

Sayın Tekfurlar!

Türklerin ilerleyişini durdurmak hiç de kolay olmayacak gibi gözüküyor. Her şeye rağmen moralimizi yüksek tutmak zorundayız. İznik, Bursa ve İzmit, imparatorluğumuz için çok önemli şehirlerdir. Bu şehirler, ülkemizin âdetâ nefes alıp verdiği son Bitinya şehirleridir; onlarsız bir Kostantiniye düşünemeyiz. Bu şehirlerin Osman'ın eline geçmesi, onun moralini daha da yükseltecek ve savaş arzusunu kamçılacaktır. Bu fırsatı ona kesinlikle vermemeliyiz. Malumunuz olduğu üzere ülkemiz topraklarının büyük bir kısmı çok sayıda düşman tarafından ele geçirildi. Hiç olmazsa artık iyice küçülmüş olan Bitinya eyaleti ile Trakya'daki topraklarımızın kıymetini bilelim ve bu şehirleri canımız pahasına koruyalım. İmparatorumuz da bizlerden bunu beklemektedir.”

Yanko; Tekfur Dimitri'ye dönüp, “Eyaletimizde şu anda en güvenli kale, Pelekanon'dur.” deyince Dimitri, “Muhterem Vali'm! Dediğiniz doğrudur belki ama Osman Bey'in adamlarının Halizones topraklarımızda gece gündüz demeyip nasıl at koşturduklarını görüyoruz. Arada deniz olmasa Pelekanon güvenlik bakımından belki de en riskli kale olur.” cevabını verdi.

Çok doğru ve yerinde tespitleri için Dimitri'ye teşekkür eden Yanko; Dimitri'nin babası Stefanos'un Bitinya eyaletinin eski valilerinden olduğunu, Bizans imparatorluk sarayında çok önemli “tarih okuyucu” dostları ve bürokrat arkadaşları bulunduğunu, sarayda görevli ünlü eski tekfurlardan Baras'la Stefanos'un yakın arkadaş ve kadim dost olduğunu, her ikisinin de tarih kitapları okumaktan ve okuduklarını tartışmaktan büyük zevk aldıklarını söyledi. Yanko ayrıca gerek Stefanos'un gerek Baras'ın konuşmacı oldukları pek çok toplantıya katıldığını, Vali Stefanos'un bir toplantıda Bile-

cik'le o yöredeki tekfurların başlarına gelen musibetlerin benzerinin yakın bir gelecekte İzmit ve çevresindeki tekfurların başlarına gelebileceğine dikkat çektiğini belirtti. Bunun üzerinden üç yıl ya geçti ya geçmedi, diyerek öngörü sahibi Stefanos'un kastettiği düşmanı artık gördüklerini, atlarının nal seslerini işittiklerini söyler ve değerli Vali Stefanos'tan çok şey öğrendiğini, bazı çetin meselelerin çözümünde hâlâ görüşlerini aldığını, genç Tekfur Dimitri'nin de babasına benzeyen tarafları olduğunu ve bu ülkeye onun da unutulmaz hizmetleri olacağına inandığını sözlerine ekledi.

Dimitri, babası ve kendisi hakkında bu denli övgünün ne kadar içten ve samimi olduğunu sorgulamadan edemedi. Yine de nezaketi elden bırakmayarak Vali Yanko'ya "Teveccühünüz efendim, vali babam ve bendenize iltifat-kâr ve nezaket dolu sözleriniz için çok teşekkür ederim." diyerek gururlu ama mahcup bir ifadeyle karşılık verdi. Bunun üzerine Yanko, "Rica ederim efendim, muhterem babanız çok daha fazla övgüyü hak ediyor." dedikten sonra konuşmasını sürdürdü:

"Hepimizin bildiği üzere Türklerin şu anda (1302) bir kayıkları bile yok. Olsa bir gece ansızın İzmit Körfezi'ni geçip önce Pelekanon ve Hereke Kalelerine baskın yaparlar. Şimdilik böyle bir tehlike söz konusu değil ancak yarının ne getireceği belli olmaz. Bakarsınız çok geçmez Osman; denizde değil kayak, gemi bile yüzdürür. Onun, buna ömrü yetmezse yerine geçecek oğlu ihtiyaç duydukları donanmayı kurar. İmparator'umuzun bizlere tavsiye ettiği gibi Osman'dan veya onun haleflerinden gelebilecek saldırılara karşı her daim hazırlıklı olmalıyız."

Yanko'nun bu sözlerinden endişelenen Dimitri daha şimdiden tekfuru olduğu Pelekanon Kalesi halkının tedirgin olmaya başladığını; küçük çocukların, büyüklerine denizin karşı yakasındaki (Halizones toprakları) atlıların kimler olduklarını sorduğunu, kalelerine saldırmaları hâlinde kendilerini de öldüreceklerinden korktuklarını söyledi. Bunun üzerine Yanko şu açıklamayı yaptı:

"Sayın Dimitri! Kale halkına lütfen söyleyiniz, korkmalarına hiç gerek yok zira Osman Bey'in askerleri sadece çocuklara değil kadınlara ve yaşlılara da zarar vermezlermiş. Aksine gönüllerini alır, iyi davranırlarmış. Onların bu müsamahakâr tutumları yüzünden dindaşlarımızın bir kısmı Müslüman bile oluyormuş. Osman'ın savaşçılarından asıl korkması gerekenler eli silah tutan erkeklerdir. Zira söylenene göre Osman, sivillere karşı ne kadar ölçülü ve ılımlı muamele ediyorsa kendisine karşı silahla karşı koyanlara da o

derece acımasızmış; görenler gözü pek ve yiğit savaşçılarını birer ejderhaya benzetiyorlar."

Bu konuşmalar olurken Hereke Tekfuru Madya'nın yüzünü sanki endişe bulutu kapladı. Dimitri gibi o da kaygılarını dile getirdi ve imparatorluğun Osman'a bu fırsatı vermemesi gerektiğini ifade etti.

Aydos Tekfuru Faytol, halkın dilinde dolaşan rivayetlere göre bazı tekfurların Müslüman olup Osman'ın hizmetine girdiklerinin bilinmesi gerektiğini söyleyince Yanko, bununla ilgili eski Vali Stefanos'un bir konuşmasından aldığı şu notları okudu:

"Harmankaya Tekfuru Köse Mihal, bir gece rüyasında Müslümanların Peygamberi Muhammed'i görmüş. Peygamber, ona Müslüman olmasını ve Osman Bey'le iş birliği yapmasını buyurmuş. O da bu buyruğa uyararak Müslüman olmuş. Mihal, daha önce de Osman Bey'le iyi geçinirmiş. Nitekim Bilecik, Yarhisar ve İnegöl Tekfurlarının Osman'ı tuzağa düşürmek için anlaşmalarını Osman'a Mihal haber vermiş ve çok dikkatli olmasını tavsiye etmiş. Bu tavsiyeyi dikkate alan Osman, kendini tuzağa düşürüp öldürmek isteyen tekfuruları yok etmiş; anlayacağınız tekfurlarımız ava giderken avlanmışlar, kazdıkları kuyuya kendileri düşmüşler. Osman, önce Bilecik Tekfuru'nu ortadan kaldırmış; sonra Yarhisar'a inmiş, Tekfuru ve adamlarını kılıçtan geçirmiş. Çok sayıda esir almış. Esirler arasında Tekfur'un kızı *Holofira* da varmış. Osman, Holofira'yı şehzadesi Orhan'la evlendirmeye ve çok görkemli bir düğün yapmaya karar vermiş ama Holofira'yı şehzadesine hemen nikâhlanmamış. Holofira, Müslüman olup Nilüfer adını almış. Kendi geleneklerini, göreneklerini, Oğuz töresini, Osmanlı âdabını, İslam dinini ve Türkçeyi öğrensin diye düğünü ertesi yıla bırakmış. Nilüfer, yaylada halı, kilim dokumayı; inek, koyun ve keçi sağmayı bile öğrenmiş. O yöredeki kızlarımız da Nilüfer gibi Osman'ın oğulları veya *gazi* denilen savaşçıları ile evlenmek için can atarlar. Osman'ın başlattığı fetih rüzgârı, kalelerimiz arasında aşk rüzgârlarının esmesine sebep olursa buna hiç şaşmam.

Osman Bey, halka karşı çok adaletli davranır; dil, din ve mezhep ayrımı yapmazmış. Kim olursa olsun haksızlık yapanları hemen cezalandırmış. Bir şehri, bir kaleyi aldığı anda halkın ibadet ihtiyacını karşılayacak kadar kiliseyi bırakır; mabetlerimizi yakıp yıkmazmış. En büyük kiliseyi Müslümanlar ibadet etsin diye camiye çevirmiş. Savaş dolayısıyla yerlerini terk eden halkımızın boş bıraktığı evlere kendi soydaşlarını ve silah arkadaşlarını yerleştirmiş. İnsanların öldürülmesini, yerleşim yerlerinin yakılıp yıkılmasını hiç istemezmiş, *'Köyler, kasabalar, şehirler insanla şenlenip güzelleşir.'* dermiş."

Yanko'nun bu açıklamaları üzerine Tekfur Kalyanos, işlerinin her geçen gün daha da zorlaştığını, Osman Bey'in birkaç yıl zarfında sanki yıldırım hızıyla Söğüt'ten İznik surları dibine kadar gelip çadır kurmasında sivil halkın direniş göstermemesinin etkisinin büyük olduğunu belirtti. Osman'ın kılıca el atmadan önce teslim olmaları için çağrı yaptığını, kalesini teslim eden tekfura ve kale halkına hiçbir zarar vermediğini hatta bazı tekfurları kendi kalelerinde bıraktığını; bir ihtimalle bu konuların İmparator'un danışma meclisinde konuşulduğunu sözlerine ekledi.

Yanko, dile getirilen endişelere katılmakla birlikte şu öz eleştiriyi yaptı:

“Elbette konuşuluyordur Kalyanos Tekfur. Yalnız bir şeyi söylemem gerekiyor. Sivil halkın Osman'a meyletmesinin sebebini yalnız onlarda aramayalım. Bilecik Tekfuru'yla o yöredeki diğer tekfurlar ve köy ağaları, halka kötü muamele etmişler; imparatorluk yönetiminin belirlediği resmî vergi oranlarının çok üstünde vergi almışlar. Hatta tekfurlar görev ve yetkilerinin dışına çıkarak halka yeni vergiler yüklemişler. Dolayısıyla halkın geçim durumu her geçen gün daha da kötüye gitmiş. Tekfurların baskılarına dayanamayanlar çiftini çubuğunu bozup başka yerlere göçmüşler hatta bazı erkekler ailelerini geride bırakarak başlarını alıp gitmişler.”

Faytol Tekfur söz alır:

“Sayın Vali'm! Takdir edersiniz ki üstümüzdeki bu kara bulutlar, yarınlarımızın bugünden yok olduğunu haykırıyor ve üzerimize düşecek şimşeklerin de yakın olduğunu gösteriyor. Koskoca Doğu Roma İmparatorluğu'muz bu hâllere neden düştü acaba? Sizin çok tecrübeli ve bilgili bir vali olduğunuzu bizler yakinen biliyoruz. Ne yapmamız gerekir? Bu husustaki görüşlerinizi bizlerle paylaşırsanız çok memnun oluruz.”

“Faytol Tekfur, şahsım hakkındaki iltifatkâr sözleriniz için çok teşekkür ederim. Tespitiniz çok yerinde ve ülkemizin istikbaliyle doğrudan alakalı. Bugüne kadar yapılmayanları veya alınmayan tedbirleri bir tarafa bırakıp hep birlikte ülkemizin geleceği için ne yapmamız gerektiğine odaklanmalıyız. Bu çok geniş bir konu ve bütün halkımızı ilgilendiriyor. *Vatansız halk, halksız vatan düşünülemez.* Halkımızın düşmana yardımcı olması ve ona sığınma ihtiyacı duyması üzerine hepimizin çok iyi düşünmesi gerekir. Benim görüşüme göre halkımızın bizden uzaklaşmasının nedenlerini önce kendimizde aramalıyız. Merkezî otoritenin zaafa uğramasının sonuçlarını doğru analiz etmemiz icap eder.”

“Sayın Vali'm! Görüşlerinizi bizlerle paylaştığınız için şahsım adına şük-

ranlarımı arz ederim. Peki, hal çaresi nedir, ne yapılması gerekir, kurtuluş reçetemizi nasıl yazarsınız?”

Hereke Tekfuru'nun bu sözleri üzerine Yanko şu açıklamayı yaptı:

“Bendeniz bir valiyim; görev, yetki ve sorumluluklarım belli. Sizlerin de öyle. Her birimiz, bu devletin idarecileriyiz. Az önce hepinizin çok iyi bildiği bir söz sarf ettim: *'Vatansız halk, halksız vatan'* veyahut *'Yurtsuz halk, halksız yurt düşünülemez.'* Rütbesi, ünvanı, mevki ve makamı ne olursa olsun yöneticiler niçin vardır? Ülkeyi idare etmek ve halka hizmet götürmek için. Şüphesiz, idare etmenin de türlü yolları vardır. Hiç kuşku yok ki ideal olanı, arzu edileni iyi idaredir. İdareci olacak kişilerde bazı özellikler aranmalıdır. İyi bir eğitim almış olmak yanında liyakat sahibi, adil, dürüst, ahlaklı, disiplinli ve herkese eşit muamele yapacak vasıfta kişiler olmalı. Bu gibi özelliklere sahip olanların yönettiği toplum mutlu ve huzurlu olur. Haksızlıkların, hukuksuzlukların, zulümlerin, rüşvetin, adam kayırmanın, liyakatsizliğin yaygınlaştığı toplumlar uzun süre varlıklarını sürdüremezler. Er ya da geç güçlü devletlere yem olmaktan kurtulamazlar. Bugün ülke olarak içine düştüğümüz ve şikâyet ettiğimiz bütün olumsuzluklarda halka iyi davranmayan, görevlerini layıkıyla yapmayan liyakatsiz idarecilerin payı hiç de az değildir.”

Yemek saati geldiği için konuşmasını bitiren Yanko'nun yemekteki ilk sözü evlilikle ilgilidir.

“Bildiğim kadarıyla aramızda bekâr sadece yakışıklı ve genç Dimitri Tekfur var. Evli olsa düğününden mutlaka haberim olurdu. Söylediğim gibi çok hürmet duyduğum Vali Stefanos bizsiz düğün yapmaz. Evliliği düşünüyorsa talibi çok olur, tercihte zorlanabilir, kısmet zengini olabilir.” diyerek bakışlarını Dimitri'ye çevirdi.

Yanko'nun sözleri üzerine Kalyanos:

“Efendim, bekâr hayatı hem güzel hem de zor. Aile hayatı, tekfur olunca daha bir önemli oluyor. Herhâlde genç meslektaşımız evlenmemelik etmez, müzmin bekârlar saflarına katılmaz.”

Faytol, “Değerli Vali Stefanos oğlu yakışıklı Dimitri Tekfur ne düşünür acaba?” deyince bütün gözlerin kendisine çevrildiğini gören Dimitri, düşüncelerini açıklamak zorunda kaldı:

“Söz evlilikten açılmışken elbette söyleyeceklerim var. Kıymetli vaktinizi almak istemem ancak şu kadarını söylemeye lütfen izin veriniz: Evlilik çok ciddi ve önemli bir müessese. Güçlü toplumlar, sağlam aile yapısına istinat ederler. Dolayısıyla aileler; toplumun tarihten gelen örf ve âdetlerini,

gelenek göreneklerini, maddi-manevi bütün değerlerini muhafaza eden ve bu değerleri, daha sonraki kuşaklara aktaran birimlerdir. Bu değerler, en başta ailelerde muhafaza edilir ve yaşarsa; böyle ailelerden oluşan toplumların dış güçlere karşı direnci de o denli kuvvetli olur; dolayısıyla karşılaştıkları iç ve dış tehlikeleri, millî birlik ve beraberlik ruhu ile çok daha kolay atlatırlar. İdare edenle idare edilen arasındaki ilişkiler de bu söylediklerimle doğrudan bağlantılıdır. İdare makamlarında oturan kişilerin ilk vazifelerinin, idare ettikleri halka adalet ve dürüstlük içinde hizmet etmek olduğunu unutmamaları gerekir. Şahsi çıkar peşinde koşan siyaset ve devlet adamları ile üst düzey bürokratların topluma verdikleri zarar, bazen telafisi mümkün olmayan ölçülerde olabilir. Bu zihniyetteki kişilerin sayılarının artması hâlindeyse o toplumun içten içe çürümesine neden olacak kötülük tohumları ekilmiş demektir. Makam ve mevkiilerin liyakatsiz kişilere, sözde okumuş cahillere cömertçe dağıtılması; rüşvet ve adam kayırmacılık zihniyeti, devleti zaafa uğratar. Ayrıca yöneticiler kesinlikle zengin-yoksul, varlıklı-varlıksız, itibarlı-itibarsız, nüfuzlu-nüfuzsuz ayrımı da yapmamalıdır. Bilindiği üzere yasalar önünde herkes eşittir. Bu çok önemli bir hukuk ilkesidir. Kanunlar güçlüye karşı güçsüzü, zalime karşı mazlumu, suçluya karşı suçsuzu, haksıza karşı haklıyı korumak; hakkı yenilenin hakkını almak için vardır. Hukuk düzeni oturmamış toplumlar sancılı ve huzursuz toplumlardır.

Evlilik hakkındaki düşünceme gelince ben de evlenip mutlu bir yuva kurmayı arzu ediyorum, nasip kısmet meselesi diyeyim. Sözlerimi uzattığım için hepimizden özür dilerim.”

“Tekfurlar ne düşünür bilmem ama çok iyi bir gözlemci, iyi bir hukukçu, devlet idare felsefesini çok iyi bilen bir siyaset adamı gibi konuştunuz. Meseleleri değerli babanıza benzeyen o zarif üslubunuzla ortaya koymayı çok iyi başarıyorsunuz. Bugün, bu ülkenin sizin gibi iyi yetişmiş genç beyinlere dünden çok daha fazla ihtiyacı var. İleride vezirlik makamına gelmeniz, bizler için hiç de sürpriz olmayacaktır. İyi bir eğitim aldığınız ve kendinizi iyi yetiştirdiğiniz çok açıktır.”

“Efendim, hak etmediğim iltifatlarınız ve nazik sözleriniz için tekrar teşekkür ederim. Hiçbir şekilde makam mevki peşinde koşmam. Ülkemin bana nerede ihtiyacı varsa orada olurum. Hem de uzak yakın, bakımlı bakımsız, sıcak soğuk demeden.”

Dimitri konuşurken sanki gece sessizliği hüküm sürüyordu. Tekfurların hepsi gayriihtiyari yemek yemeyi bıraktı. Hatta yemek dolu kaşıklar ağızlarına

bir türlü götürülemedi, âdeta havada asılı kaldı. Ta ki Dimitri'nin konuşması bitinceye kadar. Yanko ve Kalyanos, Dimitri'yi hayranlıkla dinlerken başlarını hafifçe yana çevirmek zorunda kalırlar. Faytol ve Hereke Tekfuru Madyan ise Dimitri'nin karşısında oturdukları için şanslılardı. Yemekler yenildi, içkiler içildi. Öğleden sonraki oturum için salona geçildi. Vali Yanko, bu oturumdaki konuşmasını kısa tuttu:

“Değerli Tekfurlar! Sabahki oturumda ordumuzun Osman Bey'in karşısında Bapheus (Koyunhisar) Savaşı'nda yenilgiye uğraması ile ülkemizin içine düştüğü endişe verici durum ve bu durumdan nasıl çıkılabileceği üzerinde görüş alışverişinde bulunmuştuk. Bu oturumda düşmandan kaynaklanan iç güvenlik problemimiz üzerinde tartışmamız gerektiğini düşünüyorum. Yalnızca kalelerimizin güvenliği için lüzumlu tedbirleri almamız yetmez, köylerimizi de güvenlik şemsiyesi altına alarak halkımızla bütünleşmemiz gerekir. Belli aralıklarla köylerimizi ziyaret etmemiz köylünün moralini yükseltir, ülkesine olan bağlılığını güçlendirir. Köylü sadece vergi veren, ürettikleriyle şehirlinin karnını doyuran avamlar topluluğu olarak görülmemelidir. Alın teriyle üretim yapan köylüyü baş tacı etmemiz gerekir. Az önce yemekte değerli Tekfur Dimitri'nin de ifade ettiği gibi idareci olarak herkese eşit mesafede olmak zorundayız. Bir köye gittiğimizde sadece ileri gelenlerin kapısını çalmayalım, fakir fukarayı da ziyaret edelim. Eğer bu dediğimi ülke genelinde yapabilirsek halkın devletimize olan desteği ve güveni çok daha güçlü olur. Halkın, devletinin bekası için yapmayacağı fedakârlık yoktur, yeter ki biz ona tepeden bakmayalım.”

“Sayın Vali'm! İfade ettiğiniz üzere köylerimizle daha yakından ilgilenmemiz gerekmektedir. Köy kâhyalarını da sık sık kaleye çağırıp köylerinin problemlerini onlardan dinlemeliyiz.”

“Kalyanos Tekfur, çok önemli bir hususa işaret ettiniz; buna gerçekten ihtiyaç var. Bugün köylülerin bizden en önemli beklentisi güven içinde olmalarını sağlamamızdır. Köylü; bağında, bahçesinde, tarlasında hiçbir endişe duymadan çalışmak; gece yatağına girdiğinde rahat uyumak ister. Bu, onun çok tabii bir hakkıdır. Devletimizin temsilcileri olarak bizim esas görevimiz bunları temin etmektir.”

Kalyanos'a teşekkür eden Yanko, “Soracağınız veya söyleyeceğiniz başka bir husus var mı?” diye sorunca Dimitri söz aldı:

“Sayın Vali'm, söz verme lütfunda bulunduğunuz için çok teşekkür ederim. Yaptığım çalışma programına göre eylülün başından itibaren bana

bağlı köyleri ziyaret etmeye başlayacağım. Öncelikle kar yağdığında yolu kapanan köylere gitmek istiyorum. Bu ziyaretlerimi, olağanüstü bir durum olmazsa her köye ayda bir sıra gelecek şekilde yapmayı amaçlıyorum. Köylüleri toplayıp problemlerini kendi ağızlarından dinleyeceğim. Yönetimden memnun olup olmadıklarını, memnun değilseler nedenlerini sorup öğreneceğim. Bilindiği üzere köylülerimiz çok fedakâr ve çalışkan insanlardır, çok samimilerdir. Köylülerimize istedikleri zaman bana gelebileceklerini, problemlerini dikkatle dinleyeceğimi, dinlemekle kalmayıp çözüm yolları arayacağımı söyleyeceğim. Efendim, bu hususta daha başka söyleyeceklerim de var ama kıymetli vaktinizi almak istemem.”

“Sayın Tekfurlar!

Tekfur Dimitri’yi hepimiz dinledik, âdeta tarihimize not düşen yepyeni görüşler ortaya koydu. Kendisine huzurlarınızda teşekkür ederim. Ufku geniş, zihni berrak bu genç tekfurumuzun başlatacağı ‘Köylünün Problemlerini Tespit ve Hal Çareleri Arama’ programının yaygınlaştırılarak uygulanmasını temenni ederim. Bilindiği üzere bütün tekfurlar bu gibi konularda kendi çalışma takvimlerini kendileri yaparlar.”

Dimitri konuşurken diğer kıdemli tekfurlar birbirlerine baktılar ve her biri içlerinden, ‘Bu genç Tekfur, bu gidişle bize yeni görevler çıkarılmasına sebep olacak; ayda bir köylere uğramak da ne demek oluyor?’ diye geçirdi. Dimitri’nin sözlerinden pek hoşnut olmadıkları, sessizliklerinden belliydi.

“Değerli Tekfurlar!

Görüyorum ki Dimitri Tekfur’un son konuşması üzerine veya başka bir hususta söz almak isteyen yok. Faydalı bir toplantı olduğu kanaatindeyim. Her birimizin ortaya atılan görüş ve düşüncelerden yararlanacağımız noktalar mutlaka vardır. Kaleniz ve köyleriniz civarında olağan dışı bir hareketlilik söz konusu olursa valiliğimize raporlamanızı hassaten rica ediyorum.

Bilindiği gibi Samandıra ve Aydos’a gidecek tekfur arkadaşlarımızın yolları uzak. Gece karanlığına kalmaları tehlikeli olabilir. Düşmanın etrafta dolaşmadığının garantisi yok. Halizones topraklarımızda at koşturan düşmanın, bu yakaya da gelmesi hiç güç değil. Eyalet topraklarımızda düşmanın kol gezdiği şu günlerde aileleriniz sizleri merak edebilir. Güvenlik bakımından kaleleri uzak olan Samandıra ve Aydos tekfurlarımızın bu gece de konukevimizde kalmaları yerinde olur. Yakın kalelerin tekfurları isterlerse gidebilirler, kalmak isterlerse onları da seve seve misafir ederiz. Toplantıya katıldığınız için sizlere tekrar teşekkür ediyorum.”

Oturum sona erince Kalyanos, Faytol’a Dimitri Tekfur’la bir şey konuşacağını söyler. Bunun üzerine Faytol daha hızlı adımlarla konukevine doğru yol alır.

“Sayın Dimitri Tekfur, bir hafta sonu sizi Samandıra Kalesi’ne davet etmek isterim, ne dersiniz?”

“Efendim, bu davet benim için bir şeref olur. Yöneticilik tecrübelerinizden, hoş sohbetlerinizden yararlanmak isterim. Bu hafta benim için uygundur, sizin için de uygunsa gelmeyi arzu ederim.”

“Ne demek efendim, memnuniyetle. O hâlde bu hafta sonu sizi Samandıra’ya bekliyoruz. Ben yine de davet için haberci gönderirim.”

Kalyanos, genç Tekfur’a davetini kabul ettiği ve nazik sözleri için teşekkür etti. Dimitri de teşekkürle karşılık verdi. Kalyanos ve Faytol, konukevindaki sohbetlerinde Dimitri’nin genç ve yakışıklı olmasının yanı sıra çok bilgili ve kabiliyetli bir yönetici olduğu konusunda da hemfikirlerdi.

Bu iki kıdemli tekfur, ertesi gün öğleye doğru yola çıktılar. Her ne kadar kıdemli ve tecrübeli olsalar da toplantıdaki konuşmalar yüzünden tedirginlerdi. Kalelerine gündüz gözüyle varmak istediler. Karanlığa kalmamak için atlarını *mahmuz*larlar. Her ikisinin de atları eğitimlidir; vücutlarını gıdıklayan mahmuzun (çizmeye takılan metal alet) manasını anladılar, adımlarını daha da sıklaştırdılar. Binicilerini bir an önce kalelerine ulaştırmak için dörtnala kalktılar. Yedikleri arpanın karşılığını, *seyis*lerinin tımar hakkını ödemeye çalıştılar.

Kalyanos, toplantıya giderken karısı Masiye’ye üçüncü gün, gün batımından önce dönebileceğini söylemişti ancak vakit çoktan geçtiği hâlde kendisi ortalıkta yoktu. Akşamın alaca karanlığı yavaş yavaş çökmeye başladı. Bu durum, kadıncağızı tedirgin etti. Tedirginlik yerini endişeli bir bekleyişe bıraktı. Kocasının sağ salim dönmesi, düşman pususuna düşmemesi için dua etti. Kalyanos her zaman söylediği zamanda dönerdi. İster istemez aklına ihtimaller silsilesi geldi: Toplantının uzayıp ertesi güne sarkmış olabileceği, geç vakit olduğu için Vali’nin misafir edebileceği ya da dönüşte başına kötü şeyler gelebileceği, yol güvenliğinden endişe ederek تنها yerlerden gelmeye kalkışabileceği, atının sürçüp düşmesi sonucu altında kalıp hayatını kaybedebileceği veya düşman tarafından pusuya düşürülebileceği...

Masiye, endişe etmekte çok haklıydı. Zira tekfurlar Hereke’den sonra İzmit-İstanbul arasındaki ana güzergâhta at koştururken havada henüz yere çökmemiş, yoğun sis tabakası gibi toz bulutu gördüler ve bu bile onları te-

dirgin etmeye yetmişti. Kendilerine pusu kurulmuş olabileceğini düşünüp atlarını sapa yerlere sürdüler. Dere tepe, düz bayır, dağ ova demeden yol almaya çalıştılar; tazı gibi tepelere tırmandılar. Yokuş aşağı, yokuş yukarı inip çıkmaktan atlar yorulup terledi ve bir dereden geçerken su içtiler. Dereyi geçince karşılırlarına bir uçurum çıktı, aksilik o ki Faytol'un atı sürçtü. Ardından at dengesini kaybedip yuvarlanmamak için mücadele ettiyse de Faytol ölümle burun buruna geldi. Neyse ki bu ölümcül kazayı atlattılar ama atın bir ayağı, bileğinden burkulmuştu ve zavallı at ağrıdan duramıyordu. Bir süre beklemeye karar verdiler. Yem torbalarını da atların boyunlarına astılar, böylece hayvancağızlar hem karınlarını doyurur hem de dinlenebilirlerdi. Yola devam etmeye karar verdiklerinde Faytol'un atı hafif topallıyordu. Kalyanos'un atının sancısı da tam geçmemişti. Bu durumda her iki at da önceki kadar hızlı yol alamayacaktı ve karanlıktaki tehlike atlar total olduğunda katbekat artıyordu.

Masiye, kocasını beklerken yalnız değildi. Kızı Meryem de henüz yatmamıştı. "Kızım odana çekil, yat uyu." dese de o, bir türlü gitmedi. Masiye, kızının bu hâline bir anlam veremedi. Çünkü kızının ilk kez babasını böylelerine endişeyle beklediğine tanık oldu. Defalarca babasının er geç geleceğini, gidip uyumasını gerektiğini söylediği hâlde Meryem gitmemekte kararlıydı. Uyumak istemediğini, "Ya başına kötü bir şey geldiyse... ben babasız ne yaparım?" diye endişesini belirtti.

"Kızım, baban ilk defa toplantıya gitmedi ki! Daha önce de gitmişti, o zaman hiç merak etmemiştin. Her nedense bu akşam merak edeceğin tuttu. Sende böyle bir merakı ilk kez görüyorum."

"Anne, sebebini ben de bilmiyorum ama bugün içimde bir tuhafılık, bir gariplik, bir sıkıntı var; öyle bir sıkıntı ki boğulacağım sanki. Babamın sağ salim döndüğünü görürsem rahatlarım belki."

"Kızım, madem yatmıyorsun o zaman iş bölümü yapalım. Bir pencere önüne sen otur, diğerine de ben. Hangimiz görürsek birbirimize haber verelim, tamam mı?"

"Anne, senin bu iş bölümüne bayıldım doğrusu. Benim gözetleme yerim salon penceresi olsun."

"O zaman desene, mutfak da bana kaldı."

Masiye, kocasının yolunu gözlerken kızının bu geceki davranışına da bir anlam vermeye çalıştı. Babasını beklemekte ısrar edişi ile İzmit'e gitmek isteği arasında bir ilişki kurmaya çalıştı ancak sonuç nafileydi.

Gözetleme nöbetinde salonu tercih eden Meryem, pencerenin kenarındaki sedire oturdu. Uzun bir süre babasının yolunu gözledi, baktı ki gelen giden yok, sedirin üzerine rahat edebileceği minder gibi şeyler koydu. Başının altına da kırlent alıp uzandı ve gökyüzünü seyredebilmek için hafif yan döndü. Meryem, gecenin sessizliğinde derin hayallere daldı ve içinden, "Demek ki bir kısmet çıkar da evlenirsem annemin babamı beklediği gibi ben de kocamı böyle bekleyeceğim." diye geçirirken evliliğin tam olarak ne olduğunu anlamaya çalıştı.

Meryem, bunları düşünürken gecenin o esrarengiz güzelliğini keşfetti. Gökyüzündeki yıldız cümbüşünü seyretti. Ara sıra kaybolan, sönüp giden yıldızlar gördü. Yıldız kümelerini anlamaya çalıştı. Bu gece değilse de başka gecelerin gündüzler kadar güzel hatta daha da güzel ve ilgi çekici olduğunu düşündü. Ay ve yıldızlar karanlığı aydınlığa çevirse de saçıkları ışığı yetersiz buldu. Geceyi daha çok aydınlatmaları, gecenin karanlığını gündüze çevirmeleri için âdeta yalvardı; yanıp sönen yıldızlara sürekli yanmaları hem de daha çok ışık saçarak yanmaları için seslendi. Bütün bu yalvarıp yakarmaları, babasının yolunu kaybedip karanlıklara gömülmeden sağ salim saraya dönmesi içindi.

Meryem, tekfur babasından işittiği 'düşmanların her zaman tetikte olduğu' sözünü hatırladı. Bu sözün, o gece çok daha anlamlı olduğunu düşündü. Gecenin karanlığını yara yara at koşturan babasının düşman korkusundan kalp krizi geçirip ölebileceğini dahi düşündü. Böyle kötü düşünceler içerisinde kıvrılırken sağ salim dönmesini arzu ettiği babasının kendisini de ilgilendiren bir haber getireceğini hayal etti. Kısa süre önce kız arkadaşlarından Pelekanon'a genç, yakışıklı ve bekâr bir tekfur tayin edildiğini işittiği. Nedendir bilinmez babasının bu Tekfur'dan bir şekilde bahsedeceğini düşündü. İşte İzmit'e gitmek istemesi ve babasını merak edip beklemesinin esas nedeni de buydu. Meryem, duygularını sır gibi saklamayı çok iyi becermişti.

Masiye, kocasının geldiğini gördüğü hâlde kızına haber vermedi. Kalyanos, karısı ile kızının uyuduğunu düşünerek, kapıyı yavaşça açıp içeri girdi. Karısı, sessiz olması için işaret etti ve Meryem'in salonda olduğunu, bu gece uyumak istemediğini, ısrarla "Babamı bekleyeceğim." dediğini söyledi. Karı koca, kızlarına danışıklı bir oyun oynamaya karar verdiler. Masiye biraz yüksek sesle "Kızım, baban hâlâ ortalıkta yok mu?" diye seslenir.

"Anne niye bağıryorsun öyle, nasırlı ayağına biri basmış gibi. Gelse anında sana haber verir, müjdem de isterdim."

“Kızım, bana bir şeyler oluyor, meraktan çatlakmak üzereyim. Babanın başına kötü bir şey gelmesinden korkuyorum.”

Masiye, ayak uçlarına basa basa sessizce salona girdi. Kızının kendine bir yer hazırladığını, yan yatıp yıldızları seyrettiğini, hayal yolculuğuna çıktığını gördü. Annesini yanı başında gören Meryem birden afallar, ne diyeceğini bilemez.

“Anne, yoksa babam geldi de bana söylemiyor musun?”

“Kızım, gelse önce sen görürdün çünkü babanın geleceği yol buradan daha iyi görünüyor.”

“Dediğin doğru ama ben ara sıra başka yerlere gittim geldim. Bir ara yıldızların hareketlerini seyre daldım. Onlara babamın karanlık gecesini gündüze çevirmeleri için yalvardım yakardım, ne diller döktüm. Zifiri karanlık bir orman yolu... bu yolun yolcusu tekfur babam... düşmanımız Osman Bey ve silah arkadaşları... Babamı düşmandan kurtarmak için yıldızlara gerçekten ne çok yalvardım bir bilsen!.. Bazı yıldızlar benim yalvarıp yakarışımı duydular ve daha çok ışık saçtılar. Sönmek üzere olanlarsa sönmekten vazgeçip tekrar parladılar.”

“Kızım, biricik yavrum, baban sağ salim geldi ama sen nasılsın, nedir derdin, bu gece neler oldu sana böyle, nelerden bahsediyorsun? Baban elini yüzünü yıkamaya gitti, salona gelene kadar iyileş benim Samandıra Güzelim, biricik kızım. Baban senin böyle konuştuğunu görürse çok üzülür. Kızımız aklını kaybediyor diye kendinden geçer, felç bile iner üzüntüden canım yavrum.”

“Anne, asıl sen nelerden bahsediyorsun? Babamın geldiğine çok sevindim. Bir ara gözlerimi gökyüzüne çevirmiş, düşüncelere dalıp gitmişim; gördüğün gibi şu anda buradayım.”

Kalyanos salona geldi, baba-kız birbirlerine sarılırlar. Böylece anne-kızın gecenin geç vaktine kadar korku dolu bekleyişleri sona erdi, endişeleri sevince döndü. Kalyanos’un yol yorgunluğu her halinden belliydi. Konuşacak takati yoktu. Ne karısının ne de kızının bir şey söylemelerini istedi. Meraklarını gidermek için üstünkörü cevaplar verdi.

“Tekfur beyim, daha önce hiç böyle olmamıştı. Hayırdır, kötü bir şeyler mi oldu yoksa? Bu kadar geciktiğine göre...”

“Bazı aksilikler oldu tabii ama sonuçta sağ salim döndük.”

“Nedir o aksilikler, bir ikisini söyleyen de rahatlasak. Düşman saldırısına mı uğradınız yoksa?”

“Herhâlde öyle olsaydı şu anda sizin karşınızda olamazdım. Faytol’un atı sürçtü, bir ayağının bileği zedelendi. Benim Rüzgâr’ın da sancılanacağı tuttu. Bu aksilikler de gecikmemize neden oldu. Atlarımızdan eski sürati yapmalarını bekleyemezdik.”

“Tekfur’um, pusudan düşman çıkmamış ya sen ona bak.”

“Anne, düşman çıksa bile babam pes eder mi hiç? Üstelik Faytol amcamla birlikte. Düşmanda kılıç, yay, mızrak, süngü varsa babamlarda da var. Düşman babamı görse kaçacak delik arar, korkudan tilki inine hatta yılan kovuşuna bile girmeye çalışır. Babamdaki şu cüsseye ve pazılara bir bak! Düşman karşısına çıksa babam onunla kurdun tavşanla, kedinin fareyle oynadığı gibi oynar; biraz oyalar sonunda da tepeler.”

“Kızım, yatmayıp beni beklediğin ve de hiç duymadığım bu güzel sözlerin için teşekkür ederim. Gel seni gözlerinden bir öpeyim.”

“Eee, artık üçümüz de yatmaya gidebiliriz. Kızım, sedirin üzerinde yan gelip yatmazsın herhâlde.”

“Anne, merak etme hemen odama çekiliyorum.”

Ertesi sabah Kalyanos’un karısına söyleyecekleri vardı. Tam konuyu açmak üzere iken Meryem çıkageldi. Annesi, kızını bir yerlere gönderme bahaneleri aradı. Pek çok annenin yaptığı gibi bahçeye inmesini söyledi. Ancak Meryem artık çocuk değil, kısmetini bekleyen güzel bir genç kızdı. Yine de annesi her yolu denedi ama cevabını da aldı:

“Kızım, hava da güzel şöyle bahçeye inip bir temiz hava alsan, etrafta ne var ne yok bir baksan. Hem uykun da dağılır, salona bile esneyerek, gözlerini ovuşturarak geldin.”

“Anne! Şu anda canım avluya çıkmak istemiyor. Hem ben çocuk muyum? Kısmetim çıksa gelinlik giyecek bir genç kızım artık.”

Kızlarının bu sözleri karşısında karı koca ne yapacaklarını bilemediler. Annesi, “Tamam kızım, nasıl istersen.” demek zorunda kaldı.

Kalyanos, karısına anlatacaklarını münasip bir zamana erteledi. Neyse ki kısa bir gecikmeyle kolladığı fırsatı yakaladı. Masiye, çok heyecanlıydı ama Kalyanos ondan da heyecanlıydı. Doğrudan konuya girdi ve sözü Dimitri’ye getirdi. Boylu boslu, terbiyeli, saygılı, kibar, genç, yakışıklı ve bilgili olduğunu; toplantıda çok güzel ve berrak konuşmalar yaptığını, söz arasına nezaketle girdiğini; Vali Yanko’nun ona aşırı iltifatlarda bulunduğunu, ileride Dimitri’nin şöhretinin babası emekli Vali Stefanos’u bile geçebileceğini söy-

ledi. Bunları söylerken gözleri ışıltılıydı. Bir taraftan da karısını süzdü, Masiye'nin nasıl bir tepki vereceğini merak ediyordu. Karısı da içinden, "Desene, aradığımız damat adayını bulduk." diye geçirdi. Kızlarına çok iyi bir kısmet çıktığını düşünerek onun da gözleri ışıltıladı, yüzü bir başka gülmeye başladı.

"Bey! Bu kadar övgüyle söz ettiğin bu genç Tekfur'u damat mı edelim demek istiyorsun?"

"Evet, benim kafamdan geçen tam olarak bu. Ancak kızımız ve sen ne dersiniz bilmiyorum. Tekfurluk görevim sona ermeden, Osman Bey tehlikesi ve korkusu buralara kadar gelmeden kızımızı baş göz etsek iyi olmaz mı hanım, ne dersin ha?"

"Olmaz mı bey hem de harika olur."

"Peki, biri yakışıklı biri güzel bu iki gencin tanışması için ne yapabiliriz?"

"Çok kolay, bu hafta sonu yemeğe davet ederiz damat adayını olur biter."

"Senin bu işe peki diyeceğini ve bunun planlamasını en iyi şekilde yapacağımı adım gibi biliyordum. Senden önce ben davet ettim bile. Yakışıklı damat adayımız bu hafta sonu geliyor."

"Damat adayını sen bulursun da ben ona hayır der miyim hiç? Ben, senden çok memnunum. Başarılı bir tekfursun, ailene de düşkünsün, sözünün erisin, ülkeni seviyorsun. Genç ve yakışıklı Tekfur'u toplantı boyunca yakından gördün. Bilirim, gözün tutmasa gelip bana bahsetmezdin."

"Güvenin ve benden memnun olduğun için teşekkür ederim. Ancak kızımız ne der bu işe?"

"Kızımızın evlenmek istediğini, iyi bir kısmet çıkmadığından yakındığını bugüne kadar bir sır gibi senden gizlemiştim. Ara sıra bana 'Akranlarımın çoğu evlendi, çocuğu olan bile var.' diyor ve hoşlanacağı bir kısmetinin çıkmadığından dert yanıyordu. Ne zaman evlilikten söz açılrsa içini çekerek 'Bu gidişle ben de savaşçı kadın olup amazonlar safına katılacağım galiba.' diyor. Sen hiç merak etme, kızımıza konuyu ben açarım. İşin bundan sonrasını karına bırak."

"Sen böyle deyince içim ferahladı. Az da olsa endişem vardı, şimdi o da gitti. Biliyorsun ben bu gibi işleri pek beceremem, yüzüme gözüme bulaştırırım. Kızımızın evleneceği varsa da vazgeçer. Ana-kız bu konuyu daha rahat konuşursunuz."

"Sen bu işi oldu bil, toplantıdan iyi haber var mı ondan söz et."

"Ne gezer, gelişmeler hiç iyi değil. Görev ve sorumluluklarımız daha da

ağırlandı. İzmit Körfezi'nin karşı kıyısındaki düşmanın bu yakaya geçmeyeceğini düşünemeyiz, artık ciddi biçimde tehdit altında olduğumuzu kabul etmemiz gerekiyor."

"Haklısın bey, kale halkının güvenliğini sağlamak önce siz tekfurların görevi."

Kalyanos, bu konuşmadan sonra makamına gitmek için kalktı. Masiye'nin, hemen arkasından Meryem'i çağırdığını duyunca adımlarını iyice yavaşlattı ve konuşmalara kulak kabarttı.

"Güzel kızım gel de şu sarayı biraz toparlayıp düzenleyelim. Bugün bu işleri bitirirsek yarın da bahçeye sıra gelir, oraya da bir çekidüzen veririz. Hafta sonu belki bir şeref misafirimiz gelir. Hava da güzel. Bahçedeki çam ağaçlarının altı püfür püfür, asma altı daha bir güzel. Hele şimdi rengârenk güller de açtı, etrafa koku saçtı. Bahçede insanın gözü gönlü açılıyor, tabiat yaşama sevinci saçıyor."

"Anne, sen iyi misin? Sağlığın bozulmadı, değil mi? Dün akşam bana söylediklerini bir düşün. Bugün bir edebiyatçı gibi tasvirli konuşuyorsun. Bahçede saydıkların dün, önceki gün, hatta çok daha önce yok muydu?"

"Kızım, kapalı yerde sıkıldım; bugün bahçe gerçekten bir başka güzel, gökyüzü de bir başka mavi. Gördüğün üzere içimden geldiği gibi konuştum."

"İyi de anne, seni bu tarz konuşurken ilk kez görüyorum. Şimdiye kadar bu dediklerini biz mi yapıyorduk? Bana dediğin bu işleri yapan görevliler, yardımcıları Kale'den çekip gittiler mi yoksa?"

"Hiç kimse gitmiş değil ancak bizim de yapacaklarımız var."

"Beklediğiniz kişi çok mu önemli bir misafir? Açıkça söylesen."

"Evet, güzel kızım; genç, yakışıklı ve bekâr bir Tekfur şeref misafirimiz olacakmış."

"İyi de bu Tekfur da nereden çıktı? Bazı arkadaşlarımın dilinden düşmeyen Tekfur mu yoksa? Pelekanon Tekfuru muymuş neymiş, yakışıklı ve gençmiş. Evlilik çağındaki bütün kızlar onunla tanışıp evlenmeyi hayal ediyormuş. Ben de çok yakın bir zamanda duydum."

"Doğru, Pelekanon Tekfuru'ymuş. Baban toplantıda tanımış. Çok kibar, çok yakışıklı, boyu bosu yerinde, çok bilgili biriymiş. Emekli vali'nin oğluymuş. Üstün özelliklerini baban saya saya bitiremedi. İkramda bulunacağımız her şeyi kendimiz yapalım. Yemeklerin tadının ve lezzetinin hoşuna gittiğini söylediğinde ben de hemen 'Bütün bu güzel yemekler ve birbirinden nefis tatlılar, kızımızın elinden çıktı.' derim."

“Anne, biraz yalan söylemiş olmaz mısınız?”

“Kızım, kendine haksızlık etme. Pekâlâ çok güzel yemek de tatlı da yapabiliyorsun.”

“Peki, anne dediğin gibi olsun. Ne yapmak istiyorsan yardıma hazırım.”

“Hah işte şöyle.”

Hemen işe koyuldular. Önce sarayın içinden başladılar. Bazı eşyaların yerlerini değiştirdiler. Karı kocadaki heyecan, artık kızlarını da sarıp sarmaladı. Kendi kendine, “Genç ve yakışıklıymış, kibarmış, üstelik bilgiliymiş.” dedi. Bekledikleri şeref konukları her an gelecekmışçesine ikide bir aynanın karşısına geçti, yüzüne gözüne baktı, saçını başını düzeltti, giydiklerine daha fazla dikkat etti. Hafta sonu yaklaştıkça heyecanı da bir o kadar arttı, kalbi sanki yokuş tırmanmış gibi daha hızlı çarpmaya başladı.

Kale’ye girip çıkanlar, sarayın bahçesindeki koşuşturmalara ve telaşa bir anlam veremedi. Herkes meraklı gözlerle bir süre durup seyretti. En çok şaşkınlıkları şey de Tekfur’un karısının ve kızının da sanki hizmetlilerden biriymiş gibi çalışmalarıydı. Bu telaşın sebebini herkes birbirine sorup durdu ama kimse bir cevap alamadı. Hatta bazıları İmparator’un Kale’yi teftiş edeceğini dahi düşündü. Kimisi de nasıl olsa bugün yarın işin aslı ortaya çıkar, diyerek işine gücüne bakmaya devam etti.

O akşam Kalyanos, karısına, “Faytol Ailesi’ni de davet etsek mi ne dersin?” diye sorunca karısı “İyi olur ancak kızımız ile şeref misafirimiz Tekfur birbirlerinden çok uzak düşerler. Siz tekfurlar yemekte işret ve sohbetle meşgul olursunuz, görevleriniz ve ülkemizin geleceği hakkında konuşursunuz.”

“Bütün mesele bu iki gencin birbirlerinden uzak oturmaları mıdır? Varsın, uzak otursunlar. Nasıl olsa ileride hep yakın oturacaklar, izdivaç olursa tabii. Hem uzak olmaları daha iyi. Hiç kimsenin dikkatini çekmez. Kimse benim hakkımda ‘Kızını vereceği tekfur sarayına davet etti.’ diyemez.”

“Doğru diyorsun, bunu düşünmemiştim.”

Kalyanos, ertesi gün hafta sonu vereceği davet için habercisini Aydos ve Pelekanon Tekfurlarına gönderdi. Davetle ilgili sarayda hummalı bir çalışma başladı. Masiye bütün hazırlıkları bizzat teftiş etti. Kalyanos, saray avlusunun ışılandırılması ile ilgili dizdara talimat verdi ve sarayın içi de avlusu da kral sarayı gibi bakımlı hâle getirildi.

Beklenen gün geldi. Davetliler tam vaktinde kale kapısından girdiler. Kalyanos Ailesi davetlileri neşeyle karşıladı. Faytol, sağına soluna baktıktan sonra Kalyanos’a:

“Daha önce pek çok kez geldiğim bu Kale’yi bugün çok daha şaşaalı buldum, düzen ve temizliğiyle bambaşka bir güzellikte.”

Sarayın şeref konuğu Dimitri, elindeki gül demetini eğilerek müstakbel kayınvalidesi Masiye’ye sundu. Ancak Kalyanos’un bir kızı olduğunu bilmediği için Meryem’e bir şey getirmemişti. Dimitri de bahçe için görüş belirtti.

“Efendim, biliyorsunuz ki ben henüz toy bir tekfurum. Pelekanon, tekfur olarak tanıdığım ve görev yaptığım ilk kale. Faytol Tekfur’umun da ifade ettiği gibi burası çok hoş, çok temiz, çok düzenli, iç açıcı, huzur verici bir bahçe, asma altı da şahane. Bahçeye bu güzelliği ve düzeni verenler zevk sahibi, güzel ve zarif insanlar olmalı.”

Dimitri, gönül okşayıcı bu sözleri ederken Kalyanos’un karısı, “Dimitri Tekfur, bütün bu gördükleriniz tamamen güzel kızımız Meryem’in eseridir.” dememek için kendini zor tuttu, söyleyeceklerini yemek saatine erteledi. Kalyanos, şeref misafiri Dimitri’yi ailesiyle, diğer konuklarla ve pek tabii olarak kızıyla tanıştırdı. Bu iki gencin tanışması, el sıkışmaları esnasında bütün gözler onların üzerinde toplandı. Masiye içinden, “Ne kadar da birbirlerine yakıştılar ah canlarım!” dedi.

Konuklar yerlerini aldı. Tekfurlar, kadınlar ve çocuklar ayrı yerlere oturdular. Ev sahibesi, yemek servisini yardımcılara bırakmadı ve kızı ile birlikte yaptı. Tekfurlar sofrasına yemek servisi ile bizzat Meryem ilgilendi. Bütün bunlar olurken gelin ve damat adayının birbirlerine bakışları da gözlerden kaçmadı. Tekfurlar ve onlara eşlik edenler, “Yeni dostluklara!” deyip kadehlerini tokuşturdular. Koyu bir sohbet başladı, vaktin nasıl geçtiğini hiç kimse anlamadı. Tekfurlar içki âlemine daldıklarından görev ve sorumluluklarını unutmuş görünüyorlardı. Diğer tekfurların aksine kalesi en güvenilir kalelerden biri olduğu hâlde tedirgin olduğu yüzünden okunan Dimitri, Meryem’in güzelliğine ve zarafetine hayran kalsa da bir an önce kalesine dönmek ister gibiydi. Vakit de epey geç olmuştu. Dimitri, her zamanki o nazik üslubu ile izin istese de diğer iki tekfur biraz daha oturmasını rica ederek “Kadeh tokuşturup içmeye henüz yeni başladık, şarabın yıllanmış geridedir.” dediler. Aslında Dimitri’nin gönlü de bir süre daha oturmaktan yanaydı. Meryem’i yakından görebilmek, içki ve eğlence meclisinde onun elinden kadehi alıp sahilde mehtabı temaşa eder gibi güzellik perisi kızı seyrede seyrede şarabını yudumlamak...

Sohbetin iyice koyulaştığı bir anda koşar adımlarla Kale Dizdarı’nın geldiği görüldü. Tekfurlar sofrasına yaklaştığında nefes nefeseydi.